
STUDIEHANDLEDNING TILL SPRÅK- OCH KUNSKAPSUTVECKLANDE ARBETSSÄTT 08/09

KURSBOK: PAULINE GIBBONS, "STÄRK SPRÅKET, STÄRK LÄRANDET"

Inledande diskussionsuppgift vid första tillfället:

Beskriv din egen verksamhet:

- Hur många elever går i skolan? Andel flerspråkiga barn/elever?
- Arbetar du i arbetslag? Hur många grupper/klasser arbetar du med?
- Hur har ni organiserat verksamheten/undervisningen för de flerspråkiga eleverna?
- Vilka utmaningar möter du i arbetet med flerspråkiga elever?

Kapitel 1. Att arbeta språk- och kunskapsutvecklande
---

1 Läs kapitel 1 (sidan 17–33). Fyll i "Tvåspalting" (*Bilaga 1*) enligt följande:

I den första spalten tar du fram – antingen genom att citera eller referera – det som du tycker är viktigt i kapitlet.

I den andra spalten reflekterar du över detta i relation till dina erfarenheter och tar upp frågor som väckts.

2 Inför nästa arbetslagsträff läser ni gruppvis varandras tvåspaltingar. Vid arbetslagsträffen diskuterar ni sedan innehållet. Mejla därefter din tvåspalting till kursledaren, senast ...

Kapitel 2. Tal i klassrummet – att skapa sammanhang för språkinläring

Läs igenom kapitlet. Genomför därefter följande uppgift.

1. I denna uppgift fokuserar vi på begreppet *stöttning*. Titta på modellen på sid. 62. Modellen är uppbyggd som en trespalting med elevens tal i spalten till vänster, lärarens tal i mitten och kommentarer om lärarens stöttning till höger.
2. Spela in ett samtal mellan dig och en eller ett par elever. Du kan t.ex. spela in då eleverna berättar om något.
3. Använd matrisen ”Stöttning” (*Bilaga 2*) och skriv in samtalet/en del av samtalet med elevens tal i spalten till vänster och ditt tal i mitten (som i modellen).
4. Skriv dina kommentarer om vad som sker i fråga om stöttning i spalten till höger. Fokusera på din egen roll i samtalet. När och var gick du in i samtalet? På vilket sätt? I vilket syfte? Vad hände? Vad kunde du ha gjort annorlunda? osv.
5. Inför nästa arbetslagsträff: Läs varandras matriser. Vid arbetslagsträffen diskuterar ni sedan era samtal och koppla till litteraturen. Fokusera på ”lärarspalten”. Vad ser du som din kollega inte sett? Mejla därefter din matris till kursledaren, senast ...

Kapitel 3. Från tal till skrift

Läs igenom kapitlet. Genomför därefter följande uppgift.

1. Läs igenom arbetsgången från talat till skrivet språk, speciellt steg 1–4 på sid. 69–76. Titta också på en kort film som illustrerar arbetssättet att gå från talat till skrivet språk (*Film 1*).
2. Tänk ut ett liknande upplägg som i boken i din egen verksamhet. Gibbons exempel är ett konkret exempel i no-undervisningen. Man kan också utgå från andra situationer beroende på ämne och elevernas ålder, t.ex. problemlösning eller en diskussion efter att ni varit på studiebesök, läst en text eller sett en film. Anpassa uppgiften så att den passar dina elever. Till exempel kan man i tidiga årskurser genomföra fas 4 gemensamt på så sätt att lärare och elever skriver texten gemensamt.
3. Genomför nu upplägget i din verksamhet.
4. Redogör för ditt arbete i ett word-dokument. Vilka iakttagelser gör du i elevernas språkanvändning under de olika faserna?
5. Inför nästa arbetslagsträff läser ni varandras redogörelser. Vid arbetslagsträffen diskuterar ni dem i förhållande till litteraturen. Mejla därefter till kursledaren senast ...

Kapitel 4. Att skriva på ett andraspråk i alla ämnen

Läs igenom hela kapitlet under vecka 2. Gör därefter uppgifterna nedan.

Uppgift 1

Texttyper/genrer

1. Lista de olika texttyper/genrer som dina elever får möta (både när det gäller tala, lyssna, läsa och skriva) i din verksamhet. Använd matrisen ”Texttyper” (*Bilaga 3*).
2. Finns det texter på din lista som du inte tycker passar i någon genre? Gör i så fall en notering om det under själva mallen. Gå tillbaka till modellen på sidan 89.

Uppgift 2

Cirkelmodellen

1. Läs på nytt sidan 91–99. Fundera över hur du skulle kunna använda cirkelmodellen i ditt arbete.
2. Planera du hur du skulle kunna lägga upp ett arbetsområde som ni kommer att arbeta med. Skriv in din planering i ”Cirkelmodellen” (*Bilaga 4*) genom att fylla i de aktiviteter och det material som du avser att använda. Om du står i färd att börja ett nytt arbetsområde, pröva gärna att påbörja modellen!
4. Inför nästa arbetslagsträff: Läs varandras dokumentationer av ”Texttyper” och ”Cirkelmodellen”. Senare vid arbetslagsträffen diskuterar ni t.ex.: Vilka texttyper är vanligast inom olika ämnen? Får eleverna möjlighet att använda texttyperna både i tal och skrift? Hur ser ni på möjligheterna att använda cirkelmodellen i olika ämnen? Möjligheter till ämnesövergripande arbete?
Mejla därefter din dokumentation till kursledaren, senast ...

Kapitel 5. Att läsa på ett andraspråk

Kapitel 6. Att lyssna – en aktiv och kognitivt krävande process

Läs kapitel 5 och 6 och genomför därefter följande uppgifter.

Uppgift 1

Bearbeta texter

1. Gibbons tar upp aktiviteter före, under och efter läsningen av en text. Hur ser du på Gibbons resonemang i förhållande till din undervisning? Välj *ett* av följande alternativ:

Alternativ 1

Pröva någon av Gibbons idéer i din egen verksamhet. Berätta hur du gjorde och reflektera över hur det gick. Använd matrisen "Bearbeta texter" (*Bilaga 5*).

Alternativ 2

På sid. 116–120 skriver Gibbons om teorier om litteracitet och vad man ska tänka på när det gäller läsning med andraspråkselever. Skriv en text där du reflekterar över din läsning av de här sidorna. Fundera över de begrepp och resonemang som Gibbons tar upp och deras relevans för dig och din undervisning.

Läs varandras redovisningar/texter och diskutera "om att läsa på ett andraspråk" utifrån era redovisningar/texter. Mejla därefter din dokumentation till kursledaren, senast ...

Uppgift 2

Att lyssna

Pröva en av de övningar som Gibbons beskriver på sid. 148–154. Välj en uppgift som passar din grupp, både utifrån det arbetsområde ni arbetar med och utifrån elevernas ålder. (Om du väljer att arbeta med *dictogloss* – vilket dock inte lämpar sig för de yngsta eleverna – kan du titta på en film om detta. (*Film 2 – välj Dictogloss*).

2. Dokumentera ditt arbete i ett word-dokument. Koppla gärna ditt resonemang till schemat på s. 145.
3. Läs varandras redovisningar och diskutera på nästa arbetslagsträff. Mejla till kursledaren senast...

Kapitel 7. Att lära, lära på och om språket – ett integrerat arbetssätt

Läs kapitel 7 och gå sedan tillbaka till kapitel 1 och läs igenom det på nytt. I denna avslutande uppgift ska du ta upp några centrala tankar eller begrepp som gett dig nya perspektiv för ditt arbete. Beskriv hur du tycker att boken påverkat ditt tänkande om arbetet. Skriv din text i ett word-dokument.

Era texter kommer sedan att utgöra underlag för redovisningar och gemensamma diskussioner på avslutningsdagen.